

مِلَالُ بِلْمِنِه

تَالِيف

قَاضِي مَجْدِدُ بَشِيرُ اللّٰهِ عُمَايِي

۱۱۴۳-۱۳۲۵ هـ ق

تصحیح و تعلیق

عبدالمجید قول (ترکمانی)

حوزه علمیه نعمان کتوک

سیمین شهر - گلستان

فهرست عنوان‌ها

فهرست عنوان‌ها	الف
تقریظ استاد قاسمی	ت
مقدمه	۳۱ - ۱

کتاب الایمان ۳۳ - ۴۹

فصل: نیت نماز	۴۸
---------------------	----

کتاب الطهارة ۵۰ - ۶۶

فصل: وضو	۵۱
فصل: نواقض وضو	۵۴
فصل: غسل	۵۶
فصل: موجبات غسل	۵۷
فصل: نجاسات	۵۹
فصل: احکام طهارت از نجاست	۶۱
فصل: تیمم	۶۵

کتاب الصلاة ۶۷ - ۱۲۰

فصل: شرایط فرضیت نماز	۶۸
فصل: اوقات نماز	۶۸
فصل: اذان و اقامت	۷۱
فصل: شرایط نماز	۷۲
فصل: ارکان نماز	۷۴
فصل: واجبات نماز	۷۷
فصل: روش به جا آوردن نماز	۸۲
فصل: حدث در نماز	۸۷
فصل: قضای نمازهای فوت شده	۹۱
فصل: مفسدات و مکروهات نماز	۹۳
فصل: نماز مریض	۹۹
فصل: نماز مسافر	۱۰۱

فصل: نماز جمعه	۱۰۳
فصل: نوافل	۱۱۰
فصل: سجدة تلاوت	۱۲۰

کتاب الجنائز ۱۲۲ — ۱۳۲

فصل: شهید	۱۲۸
فصل: ماتم و عزا داری	۱۲۹
فصل: زیارت قبور	۱۳۱

کتاب الزکاة ۱۳۳ — ۱۴۵

فصل: صدقة فطر	۱۴۳
فصل: صدقات نافله	۱۴۵

کتاب الصوم ۱۴۶ — ۱۶۱

فصل: موجبات قضا و کفاره	۱۵۱
فصل: روزه نفس	۱۵۷
فصل: اعتکاف	۱۶۰

کتاب الحج ۱۶۲

کتاب تقویٰ ۶۳ — ۲۰۲

فصل: احکام خورد و نوش	۱۶۴
فصل: احکام لباس	۱۷۰
فصل: احکام آمیزش	۱۷۳
فصل: احکام تجارت و معاملات	۱۷۶
فصل: آداب معاشرت، حق الناس و گناهان	۱۸۸

کتاب الإحسان ۲۰۳ — ۲۰۵

فهرست کتاب ۲۰۶ — ۲۲۳

تقریظ استاد اندیشمند و مربی

شفیق، مفتی محمد قاسم

قاسمی حفظه الله تعالی^(۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله كفي وسلام على عباده الذين اصطفى، أما بعد؛

اسلام اخيرين و كامل ترين پيام الهی برای بشریت و تعالیم آن سعادت بخش دو جهان است. به یقین، باب داری های کنونی، همانا تخلف از احکام الهی و سرپیچی از دستورات پروردگار عالم است و آن هم اغلب ناشی از بی علمی و جهل و غفلت است. آن حضرت ﷺ یادگیری مسائل دینی را برهم دانسته و مرتبه آن را در عبادت نافله برتر قرار داده است. چنانکه خطاب به ابودر - رضی الله عنه - می فرماید:

«لَأَنْ تَعْدُو فَتَعْلَمَ بَابًا مِنَ الْعِلْمِ، عَمَّا أَهْمُ يَعْمَلُ، خَيْرٌ مِنْ أَنْ تُصَلِّيَ أَلْفَ رَكْعَةٍ»^(۲)؛ اینکه صبح بروی و يك باب از علم بیاموزی - متعلق به عمل باشد یا نه (قاله السُّنْدِي) -، افضل از خواندن هزار رکعت (نفل) است.

از بزرگان صحابه و تابعین نیز در این مورد اقوال شگفته انگیزی نقل شده است؛ حضرت شاه عبدالعزیز محدث دهلوی رحمه الله در کتاب گران سنجش «دستان المحدثين» آورده است که امام مالك رحمه الله در مرض وفات خویش فرمودند:

«نزد شما حدیثی از ربیعہ روایت می کنم که تا این وقت روایت نکردام. شنیده ام که ربیعہ می فرمود: ...قسم به خدای عزوجل که اگر مرا در خاطر، شبهه در مسئله ای از علم یا

(۱) رئیس دارالافتاء و شعبه های تخصصی دارالعلوم زاهدان و سردبیر مجله ندای اسلام

(۲) ابن ماجه: باب فضل من تعلم القرآن وعلمه (۲۱۹). وقد حسنه الحافظ المنذري. (انظر:

الترغيب والترهيب: كتاب العلم، الترغيب في العلم وطلبه ۱: ۵۴ برقم: ۱۷).

در روایتی از روایات حدیث خطور کند، خاطر خود به تفکر و تذکر آن مصروف سازم و در حالت نوم گرفتن در خوابگاه مرا بی قرار دارد و تا صبح به سبب آن شبهه مکدر بگذرانم، باز وقت صبح نزد عالمی بروم و آن شبهه از خاطر من رفع و اطمینان خاطر گردد، نزد من از صد حج مقبول بهتر است».

سپس فرمودند: «از ابن شهاب بارها شنیده‌ام که می فرمود که قسم به خدای عزوجل، اگر شخصی در مقدمه‌ای از مقدمات دین خود با من مشوره نماید و من آنچه حق می‌دانم به او بگویم، از تامل و تفکر و اختیار اصوب و اولی - نموده او را به راه حق دلالت کنم، پس او اصلاح پذیرد، و رابطه او که فیما بین و بین الله است رنگ کدورت نگیرد، نزد من از صد عز و برتری است». یحیی^(۱) می گوید که این کلام، آخر حرف است که از حضرت امام شافعی^(۲)

فراموش نمی‌کنم که من مکرم و استاد بزرگوارم حضرت مفتی رشید احمد لدیانوی رحمه الله^(۳) همواره به من می‌کرد با توجه به اهمیت آموزش مسائل شرعی، بر اهل علم و ائمه مساجد لازم است که در یکی از نمازهای پنج‌گانه کتابی مشتمل بر مسائل فقهی برای نمازگزاران بخوانند. این عمل دو فائده دارد: یکی اینکه مسائل شرعی مستحضر می‌گردد، دوم اینکه در اذهان مردم نسبت به مسائل شرعی سؤال پدید می‌آید، آنگاه به علما و مفتیان رجوع می‌کنند و به آگاهی دینی شان افزوده می‌شود.

کتاب «مالا بدمنه» از آن کتاب‌های معروف و مستند است که سالیان متمادی در شبه قاره هند و افغانستان متداول بوده و جزو لاینفک برنامه‌های دینی قرار داشته است. مؤلف کتاب کسی است که در میان علما به ابوحنیفه زمان و بییهی دوران شهرت داشته است.

(۱) شاگرد امام مالک و راوی حکایت؛ یحیی بن یحیی لثی (۱۵۲ - ۲۳۴ ه.ق).

(۲) بستان المحدثین ص ۸۹.

(۳) از فقهای صاحب نظر در شبه قاره هند و صاحب کتاب «احسن الفتاوی» (۱۳۴۱ - ۱۴۲۲ ه.ق).

به شدت احساس نیاز می‌شد که این کتاب با تحقیق علمی و ارجاع به منابع دست‌اول فقه و بدون کوچکترین تغییر در عبارات آن چاپ و منتشر شود تا بهتر مورد استفاده قرار گیرد.

در چاپ‌های گذشته کتاب متأسفانه برخی از عزیزان به دلیل اینکه بعضی از کلمات و عبارات متن، مهجور و قدیمی‌اند تغییراتی در کتاب اعمال کرده‌اند که - ضمن اعتراف به اخلاص و حسن خدمتشان - باید گفت که شیوه‌شان در تصحیح کتاب مطابق با موازین علمی نیست. باید چنین می‌شد که اصل عبارت متن ابقا می‌گشت و در پاورقی توضیح و تسهیل صورت می‌گرفت؛ البته تسهیل متون قدیمی بحثی دیگر است مشروط بر اینکه اصل متون کماکان محفوظ بماند.

جای بسی شکر و تمجید است که برادر عزیز و گرامی و محقق جوان‌سال و برومند جناب مولانا عبدالمجید ترمانش با سعی و تلاش فراوان همت گماشت و چنان‌که حق کتاب بود، آن را با تحقیق و تصحیح به روش علمی، مرصع و مزین نمود و استفاده از آن را برای طلاب و اهل علم آسان قرار داد؛ بجزاه الله تعالی خیرا.

انتظار می‌رود مدارس علوم دینی از این کتاب استفاده کنند و ائمه مساجد آن را در برنامه‌های آموزشی و حلقات علمی خود جای دهند.

از صمیم قلب دعا می‌کنم الله تعالی به مؤلف راحل و محتوی فاخبل جزای خیر دهد و این اثر ارزنده را بیش از پیش مفید و مقبول بگرداند. وهو المسرع والاحول ولا قوة إلا بالله.

محمد قاسم

خادم دارالافتاء دارالعلوم زاهدان

۱۴۳۸/۷/۲۱ هـ